

1274469
CEDOC
FONS
A. VILADOT

Segona època
Nº 9

C I R C U L A R S

Juliol - octubre
1974

PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA
XX

AMADEU BERNADÓ I CALCATÓ ES MORT
XXXXXXX

El dia 27 de juliol darrer, a l'Hospital Beaujon, de Clichy, tocant a Paris, morí d'una sobtada crisi cardíaca el nostre company Amadeu Bernadó i Calcató, membre del Comitè Executiu del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

En Amadeu Bernadó concorrien unes condicions polítiques i personals poc comunes.

Polítiques, perquè als seus 75 anys, havia estat present a tots els esdeveniments revolucionaris de la nostra època. Va viure de molt aprop, prenent-hi part activa, el moviment sindicalista obrer de la Confederació Nacional del Treball, circumstància que li va permetre escriure'n la seva història sòlidament documentada. Integrat en el camp marxista, formà part de diverses de les seves formacions a Catalunya seguint la seva evolució històrica fins a participar en la fundació del Partit Socialista Unificat de Catalunya el juliol del 1936.

Bon periodista, armat de la teoria de Marx i Lènin, fou redactor en Cap de TREBALL, òrgan central del Partit, durant tota la nostra guerra; missió que el portà diverses vegades als fronts de batalla.

A l'exili, participà en la publicació de diversos periòdics de l'emigració catalana i espanyola; fou el que en justícia podriem dir el pilar mestre de la Redacció de LLUITA mentre fou el portantveu del nostre Partit.

En el moment de la crisi que ens fou provocada, Bernadó optà pel camí de l'honor i es posà al costat del Secretari General, company Comorera i els altres membres del Comitè Central en la defensa del Partit en els rengles del qual ha mort.

Quant a les seves condicions personals, concordaven amb les pròpies d'un militant obrer. Al·legat sempre que es tractava de portar endavant la informació i l'esclarament sobre la naturalesa feixista del règim franquista; sempre que es tractava de la defensa de la República i de la Generalitat de Catalunya.

Esdevingut Redactor en Cap del periòdic republicà espanyol, "POLITICA", d'ençà del mes d'agost del 1966, es pot dir que la mort l'ha sorprès en la confecció del número que va sortir dos dies abans de la seva hospitalització.

De vida sòbria, sostenia la seva casa treballant a la Casa Larousse en la correcció de proves dels diccionaris que són la seva especialitat; treball, tanmateix, que alternava en una tasca literària de múltiples facetes i de remarcables dimensions.

Amadeu Bernadó fou premiat diverses vegades als Jocs Florals de la Llengua Catalana: a Paris, el 1948; a Perpinyà, el 1964; a Paris, altra vegada, el 1965. I en diversos altres llocs els quals ens dolen no poguer-los precisar.

A més, per bé que inèdits, ha deixat acabats diversos llibres, com per exemple:

"Les lluites pel dret d'associació, o bé la Primera Vaga General a Espanya". (Barcelona 1855).

"La Jamancia. Un error polític de Prim en 1843")

En preparació:

"Lerroux" .Tomo Primer

"Els engabiats. No pas del tot fantàstic".

Un diccionari dels moviments nacional i obrer de Catalunya.
(De la Renaixença als nostres dies)

UAB
Biblioteca de Documentació
i Hemeroteca General
CEDOC

.....

... "Joan Comorera, teòric del moviment nacional de Catalunya".
(En col.laboració amb Evarist Massip).

I nombrosos articles publicats que es poden afegir a la producció intel·lectual de la qual n'és autor Amadeu Bernadó i Calcató i que constitueix un exemple de treballador infatigable, de lluitador antifeixista, republicà, defensor incorruptible de les llibertats nacionals de Catalunya.

Poques vegades amb més justesa que ara davant la mort del nostre company Bernadó, s'haurà pogut dir que HA CAIGUT al peu mateix del treball i del combat.

Aquest és el seu honor!

Vagin per a la seva companya, per als seus fills i nets, com per a tots els seus familiars, les nostres condolences més sentides.

COMITE EXECUTIU DEL PARTIT SOCIALISTA
UNIFICAT DE CATALUNYA.

X X X X X X X X X

EDITORIAL

Catalunya es redreça enfront del nou lerrouxisme

Que el lerrouxisme de començament de segle es manifesti avui sota el carrillisme, és un fet que no li trou ni una engruna de la seva naturalesa unitarista. Canvia de manera de comportar-se, això sí! Exigència normal, però, atès que entre un i altre d'aquests "fendmens" han transcorregut prop de setanta anys.

El lerrouxisme del 1905 va entrar a Catalunya, d'un salt. Com hauria pogut fer-ho un cavall en un camp ple de sembrats.

Orfe, el nostre proletariats d'un partit polític propi, Lerroux va trobar el camí aplanat que li permeté arrelar-se en els medis assedegats de justícia social. Fou, doncs, Lerroux que va atreure al seu darrera, immenses masses de treballadors de la ciutat i del camp; essencials sectors de la nostra menestralia i de la petita i mitjana burgesia liberal i un important sector de la intel·lectualitat catalana. Darrera Lerroux... perquè aquest prometia cada dia i d'un cap a l'altre de l'any, que "el pròxim gall de Nadal ens el menjarem acompanyats de la República". I darrera Lerroux acudien les multituds catalanes per assistir a les seves "meriendas fraternales" a la "Rabassada"; a les seves concentracions "incendiàries"; a les seves "manifestacions de protesta" el balanç efectiu de tot el qual fou que no va conduir mai enlloc. És a dir, SI! Va conduir a la més gran esterilitat revolucionària i a la dislocació de la Solidaritat Catalana la qual, a l'època, constituïa una veritable promesa de cohesió nacional en una comunitat democràtica, lliurement consentida, dels pobles peninsulars.

Doncs, si el lerrouxisme entrà a Catalunya d'un salt, avui ens trobem amb que el carrillisme hi ha entrat cautelosament, sense mirar, però, a base de guines males arts. Recolzant en un internacionalisme proletari adulterat, va començar introduint els seus fidels al Partit Socialista Unificat de Catalunya. Puix que, en el nostre Partit, Carrillo veié el probable "passadís" per un puguor entrar a Catalunya el seu contraband nadrilonyista i unitarista. No és pas debades que en certa ocasió digué que "el P.S.U. de C. no ha quitado muchas horas de dormir".

Per començar, li calia neutralitzar el P.S.U. de C. com a partit de la classe obrera, nacional i independent de Catalunya. Castellamitzar-lo i fer-lo indiferent a la justa solució del problema nacional. Deixar, així, per consegüent, el proletariat català orfe de partit polític propi, tal com el va trobar Lerroux el 1905. Val a dir que, com Lerroux, Carrillo s'ha vist assistit amb la complicitat de certs catalans gràcies als quals i a costa de nombroses víctimes, de molts diners i d'un equip de "consuls" grassement estipendiats, ha assolit implantar a Catalunya un fantasmagòric P.S.U., el qual, vers el seu objectiu, era la seva primera passa a donar. No hi fa res, ans bé, volia que fos així, que un dels dirigents carrillistes pogués dir del nostre Partit: "Un P.S.U. de C. en el cual, de vez en cuando, se encuentra un catalan."

Lerroux també sembrà tot Catalunya de les seves "Casas del Pueblo", republicanes i, a més a més, "radicals".

Tanmateix, Carrillo és imaginatiu. A ell -- pels seus cònsuls botiflers interposats -- es deuen, primer, la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya. Més tard, l'Assemblea de Catalunya. No hi fa res que hagi estat a base d'un Programa enganyador; Programa que nosaltres hem analitzat i denunciat constantment. "L'important és fer soroll", deia, no fa molt, un dels seus adherents. L'important, per a Carrillo, és tenir a les mans diversos jocs de cartes per a jugar-les cada un segons el lloc i el moment.

El seu bagatge per a presentar-se davant de Calvo Serer, no podia ser més "ric": un P.S.U. apòcrif, la C.C. de F.P., l'Assemblea de Catalunya... Tot plegat, però, per a què? Per a exigir condicions democràtiques al Conseller Privat del Pretendent? Res d'això! Tot plegat per a posar-se als peus de Calvo Serer i oferir-li sotmetiment a la "Junta Democràtica" i acceptació per endavant de les disposicions que el "bon voler" de Sa Majestat podrà, al seu dia, dictar. Pel moment, les exigències de D. Juan poden resumir-se així:

Refus del sistema republicà
Refus del sistema d'autonomies
Acceptació d'integrar les nacionalitats a l'Estat unitari espanyol.

Es clar; arribats a aqueix nivell s'ha produït l'inevitable: el sobresalt patriòtic del salvament democràtic, social i nacional dels catalans. Aquests han dit NO!

Es per això que a la "Junta Democràtica", nova de trinca, en tant que provinents de Catalunya, només s'hi han sumat, al costat dels carrillistes, la mitja dotzena de carlins que vegeten a la nostra terra.

Tot està, doncs, dins la lògica de les coses; puix que lerrouxisme, carrillisme, carlisme i donjuanisme en la persona de Calvo Serer, convergeixen amb el franquisme en llur comuna concepció unitarista de l'Estat espanyol que pretenen perpetuar.

Catalunya, però, es redreça enfront de tot nou lerrouxisme. I Catalunya vencerà!

D E S P E R T A ' T , C A T A L U N Y A !

ixxxxxxxxxx

I I I

Per Joan Comorera

Les nacions són iguals en drets

Les nacions són iguals en drets, independentment de llur grandària, força, maduresa o situació de fet. Les nacions no són iguals en deures. Puix que les nacions més madures, més evolucionades, més riques, tenen el deure d'ajudar les més endarrerides, més pobres o bé menys lliures a conquerir la llibertat, a gaudir de més progrés i benestar.

Les nacions isolades, tancades, no són del nostre temps. Les nacions més afines s'han d'unir per a cercar plogades i fraternalment la nova civilització, per tal que les nacions més riques puguin ajudar amb mètode i més eficàcia les nacions menys afavorides. Només, però, les unions voluntàries són legítimes, són justes.

La llibertat d'unió pertany exclusivament als nacionals de cada nació i no als d'una altra, aliena i prepotent. Només els nacionals de cada nació tenen el dret de decidir amb quina altra nació i en quines condicions volen unir-se. Puix que el principi de la teoria nacional de Marx i Engels, de Lenin i Stalin és aquest: l'exercici lliure del dret d'autodeterminació, dret inalienable i imprescriptible.

La voluntat d'unió només pot executar-se, però, en el si d'una nació lliure. Cal reconèixer, doncs, a cada nació -- sense reserves mentals ni equívocs de conducta -- el dret a la separació, a constituir-se en Estat independent, sobirà. Puix que només la nació independent, sobirana, pot decidir veritablement amb quina nació veïna "X", "Y" o "Z" -- com Lenin deia -- vol unir-se.

Catalunya és una nació oprimida per l'Estat feixista espanyol. El dret de Catalunya a separar-se de l'Estat espanyol, a constituir-se en Estat separat, independent i sobirà és, doncs, inalienable i imprescriptible. Com també és inalienable i imprescriptible el dret dels catalans a decidir, ells sols i lliurement, amb quina nació veïna "X", "Y" o "Z" volen unir-se.

Separar-se per a unir-se voluntàriament i lliure. Damunt d'aquest principi ha estat bastida la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques.

Aquest principi fou aplicat pel President Macià quan proclamà la República Catalana en el si de la Federació Hispànica el 14 d'abril del 1931 i pel President Màrtir Lluís Companys quan proclamà l'Estat Català el 6 d'octubre del 1934.

Principi que no fou, però, respectat per la República del 14 d'Abril. Puix que l'Estatut plebiscitat pel poble català, lliurement i sobirana, no va ésser incorporat sense esmena ni discussió a la Constitució de la República espanyola. L'Estatut aprovat per les Corts Constituents fou una concessió i no pas el reconeixement d'un dret inalienable i imprescriptible de Catalunya. Amb tot, l'Estatut concretà un avenç magistral que obria el camí de la veritable solució dels problemes nacionals hispànics.

Ara, d'ençà de la victòria militar franco-falangista, Catalunya pateix una opressió nacional pitjor que la soferta sota la monarquia borbònica. Els catalans els primers a acabar amb els borbons. Els catalans serem els primers a acabar amb Franco i el seu "gang" de falangistes i botiflers. I els catalans exercirem el dret d'autodeterminació, dret inalienable i imprescriptible.

Barcelona 1 de març del 1952.

Entorn d'unes declaracions d'Enrique Lister

"Una veritat dita a mitges, pot resultar una mentida entera".

Es, poc més o menys, el que li passa a Enrique Lister. Ho diem després de haver llecunes declaracions seves al N.º 8 (68) de "Mundo Obrero (titol vermell) corresponent a la Segona Quinzena de Setembre d'enguany.

Val a dir que bona part de les qüestions que Lister explica ara, ja les havíem llegit en el seu llibre "Basta". Fins i tot li ho vam aprovar. Tanmateix, l'autor continua a patir d'una feblesa greu. A l'època ja vam descobrir-l'hi. I li ho vam dir, ben fraternalment. La persistència, doncs, dona a pensar que li ha esdevingut crònica. Per bé que sembla que Lister s'hagi proposat dor totes les coses per llur propi nom, el fet innegable que talli la veritat en el temps i en els fets on ho li sembla, és inevitable que spareixi en contradicció amb el que sembla proposar-se.

I consti que no li regategem la raó que l'assisteix que acusa, Carrillo dels pitjors dels crims, de les pitjors de les traïcions. Molts anys abans que Lister hom denuncià Carrillo i el Buró Politic del qual formava part, acompanyat de Lister, tanmateix. Circumstància que, el posar-la de relleu, no vol pas dir que considerem negativa la posició de Lister avui enfront de Carrillo. Ans al contrari; l'aplaudim com una passa molt important i necessària per al sanejament i per a la regeneració del moviment marxista-leninista hispànic.

Seria, però, aconsellable que Lister es decidís d'una bona vegada a explicar tota la veritat que coneix quant al comportament de Carrillo. Personatge, de fet,

hegemònic en el B.P. del P.C.d'E. d'ací que vam passar la frontera l'any 1939. Puiç que una cosa és certa: a partir d'aquella data, ni José Diaz, ni Dolores Ibàrruri, no han tingut mai cap capacitat d'iniciativa ni cap autoritat per a ~~defensar-la~~ en el que hauria hagut de ser l'òrgan executiu i de direcció de llur Partit. I Lister ho sap!

Aleshores, perquè resta a mig camí ?

Perquè, per exemple, quan compara la nova creació de Carrillo, la "Junta Democràtica", amb la del 1956, que fou la de la "Reconciliación Nacional", no la compara amb la del 1943 que fou la mai no nascuda "Junta Suprema de Unión Nacional?". Veritable fantasma en nom de qual es pronosticava que "los días de Franco estan contados"! Que "el suelo español se encenderá bajo los pies de Franco y Falange"! I es proclamava als quatre vents que "decenas de camaradas del exilio fueron al país y numerosos los que cayeron frente al piquete de ejecución o a presidio con el nombre de la Junta Suprema de Unión Nacional en los labios"!

I perquè, Lister, no parla de la sort que fou reservada al Partit Comunista d'Espanya amb la seva "entrada", l'any 1945, a l'Alianza Nacional de Fuerzas Democráticas després d'haver desat la seva "Junta Suprema"? Doncs seria just que en parlés! Vindria a enriquir la història escrita de les iniciatives de Santiago Carrillo, de trentacinco anys ençà i de l'al·lucinant disbaixa, caiguda en un pou sense sola, del sacrifici de militants i de mil.lers de milions de pessetes. I si l'entrada del P.C.d'E. a l'esmentada Alianza no va tenir res de "gloriosa", la seva "sortida" mig any després, fou dramàtica. Avui encara, ningú no s'ha pogut explicar el fet que en aquella època foren nombrosos els militants comunistes que caigueren a mans de la policia.

El 1947 va tocar el torn al Partit Socialista Unificat de Catalunya. Tot-hom sap que fou l'any de la "caiguda dels 80". Quatre dels quals foren afusellats. (Angel Carrero, Pere Valverde, Numen Mostres i Joan Puig Pidemunt) No pas, però, sense que abans, Angel Carrero pogués dir: "La traïció ha vingut de França". Certament, el company Carrero sabia bé de qui i com es rebien les directives que el van portar a ell i als seus companys al suplici suprem.

(Sigui'ns permès un breu parèntesi: Es possible que Lister ignori la raó per la qual les detencions d'aquixa sèrie del P.C.d'E. van produir-se a començaments del 1946, mentre que les dels militants del P.S.U.de C. — d'aquixa sèrie també — van tenir lloc entre el mes de febrer i el mes de juny del 1947. Pregunem al company Lister de permetre'ns deixar aquixa qüestió per a un altre moment).

Lister, mentrestant, posat que està a voler dir la veritat als comunistes i als pobles d'Espanya, està obligat d'ésser més exigent amb ell mateix. Es la millor manera de fer front a les ^{responsabilitats a les} quals, per acció o bé per omissió, hauria pogut in-correr durant els llargs anys de participació, almenys moral, en les tasques del Buró Politic del Partit Comunista d'Espanya. I una de les coses que potser podria explicar en poques paraules, és la raó en mèrit de la qual coincideix amb Carrillo a pretendre esquarterar el Partit Socialista Unificat de Catalunya. I això, malgrat, no solament els graves motius de discrepància, ans bé la profunda incompatibilitat que els separa.

Per la nostra banda li diem ben fraternalment que estem disposats a coltar-lo, o bé a llogir-lo i fins i tot, arribat el cas, a comprendre'l.

Llegiu l'opuscle:

"Aportació a la història política, social i nacional de la classe obrera de Catalunya".

" El mes de juny del 1939, en nom del Comitè Executiu, el nostre secretari general, Joan Comorera, va proposar al Presidium de la Internacional que el P.S.U. fou acceptat com a Secció Catalana. La proposició fou aprovada per unanimitat".

LA UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU A PRADA
XXXXXXXXXXXXXX

Del dia 21 al 31 d'agost va tenir lloc a Prada del Conflent la Sisena Universitat Catalana d'Estiu. Aquesta Manifestació cultural, patriòtica, antifeixista del 1974, ha vingut a confirmar el creixent interès que desvetlla a casa nostra, a la Catalunya Sud, com diuen els nostres amics rossellonesos. I no solament entre els medis universitaris, professors i estudiants; ans bé entre els medis treballadors manuals. A Prada hi havia de tot. Aquoixa Universitat és, incontestablement, un esclat d'antifranquisme. Els professors, surten de l'encotillat al qual els té sotmesos el règim. Els alumnes poden vesllumar el què seria una Universitat democràtica. I a més, dona lloc a fer la prova segons la qual amb la nostra Llengua es poden estudiar fins i tot les ciències més complicades.

Un dels trets que més ajuda a difondre el prestigi d'aquixa Manifestació, és el caràcter popular, democràtic que fins ara se li ha donat. Doncs l'estar inscrit, l'alumne, o bé el professor, en el curs de llur respectiva preferència, tenen també oberts tots els altres cursos que podran desitjar. I paral·lèlament, es troba a disposició de tots l'espaiós Gimnàs on cada dia tenen lloc conferències polítiques, de diverses tendències, és clar.

Una conferència, però, mobilitzà la Universitat entera: fou la que promuncià, en tres parts de dues hores cadascuna, el professor xilè, senyor Garcés, avui professor a la Sorbona, que fou Conseller privat del President Allende fins el darrer moment de vida del Govern de la Unitat Popular de Xile. Heus aquí els crancisats:

Primera part.- Context sociològic recolzant el Govern de la U.P.

Segona part.- Penetració de l'imperialisme americà a Xile.

Tercera part.- Naturalesa feixista de l'Exèrcit xilè al Poder.

Si haguessám de definir un acte que pogués tenir-se com el Centre polític d'aquixa Universitat enguany, no vacil·laríem a dir que fou la Conferència del Doctor Garcés.

X X X

La Secció de Ciències Polítiques de la Universitat va invitar el nostre company Evarist Massip a promunciar una conferència, amb tema lliure. En el curs de dues hores entre la conferència i el debat que se'n va derivar, posà de relleu el fonèmen que es produeix al llarg de la història de Catalunya. Cada vegada — explicà el company Massip — que el centralisme espanyol s'ha llançat per anihilar les nostres conquestes socials i nacionals, cada vegada, també, ha trobat entre els propis catalans, complicitats i col·laboracions.

Així fou amb la Solidaritat Catalana de començament de Segle.

Així fou amb l'Assemblea de Parlamentaris el 1917.

Així fou el 1923, quan Primo de Rivera pogué comptar amb el suport de l'Alta burgesia catalana per a donar el seu Cop d'Estat i instaurar la seva Dictadura que suprimí tota realització nacional de Catalunya.

Així fou el 1934, quan Lerroix i Gil Robles es llançaren contra el Parlament Català i el Govern de la Generalitat, a incitació de l'Institut Agrícola Català de San Isidre.

Així fou quan el Buró Polític del Partit Comunista d'Espanya decidí esquarterar el Partit Socialista Unificat de Catalunya.

En cada un d'aquests epissodis s'han trobat catalans prou bords que han facilitat la satisfacció de les cobejances del centralisme espanyol. El company Massip va acabar el seu discurs exhortant els catalans a plantar cara amb dignitat i energia, amb intransigència sense complex d'inferioritat, amb veritable esperit internacionalista, a unes tals cobejances; a fer que la terra catalana esdevingui estèril per a l'herba del "botiflerisme" nociu per a Catalunya com per a tots els pobles peninsulars. Un llarg i fort xàfec d'aplaudiments va subratllar i aprovar l'exposat pel nostre company.

La Universitat Catalana d'Estiu... Una realitat meritòria, i tota ella, una promesa...